

እንስሳትም የራሳቸው ኤይድስ የሚያመጣ ቫይረስ አላቸው

በሥራ ቦታ እያለሁ አብራሻ የምትሠራው ነርስ እየደጋገመች ስልክ በመደወል ሚር ብራውን እንዴት ነው እያለች ከስልኩ ባሻገር ያሉትን ሰዎች ስትጠይቅ እስማለሁ። የተቀመጥነው ጎን ለጎን ስለነበር ጨረፍ ያለ ወሬ ማዳመጤን አልከድም። ይህ በመጀመሪያው ሳምንት ነበር። በሚቀጥለው ሳምንትም ተደጋጋሚ ሁኔታ ነበር። በዚህ ጊዜ ግን ነገሩ ምንድን ይሆን በሚል አስተያየት ተመለከትኳት። ምንም ሳታቀማማ ሚስተር ብራውን ድመቴ ነው። የእንስሳት ህክምና ሆስፒታል ጉብዩ እየታከመ ነው አለችኝ። ስሜቴን እንደምንም ተቆጣጥሪ በጣም አዝናለሁ አልኩኝ። ግን የነርሷን ድመት ያመመው በሽታ ምን ይሆን ብዬ ማሰቤም አልቀረም። የገባት ይመስለኛል ሀሳቤ። ኤች አይ ቪ ሰላለበት ኤይድስ ደረጃ ደርሶበታል አለችኝ። ይህ እንኩዋን ብዙም አላስደነገጠኝም በሙያዬ ነው ግን የማልከደው ነገር የመጀመሪያው ኤይድስ ያለበት ድመት ታሪክ በመሰማቴ መደነቄን ነው። ነርሷ ወጭ እየጨመረባት መሄዱን ነግራችለች። ስለ ሚስተር ብራውን የመጨረሻ ሁኔታ በሁዋላ ልግለፅና ብዙዎቻችሁን ምናልባትም ያስገረማችሁን የድመቱን በኤይድስ መያዝ ላብራራ።

በጎሽ ድረ ገፅ ስለ ኤች አይ ቪ ቫይረስ ዝርያዎች የተፃፉትን እናስታውስና አንዚህ ግን ሰዎችን በመልከፍ ብቻ የታወቁ መሆኑን ማስረዳት አስፈላጊ ነው። ከዚህ በተጨማሪ ግን ብዛት ያላቸው እንስሳት የራሳቸው የሰውነት መከላከያ አቅም ማድከም የሚችል በአንዳንዶቹ ግን በሰውነታቸው ውስጥ ብቻ የሚኖር አንደ ኤች አይ ቪ አይነት ቫይረስ አላቸው።

ለመጀመር ዋናው እንዳውም ከነሱ ዘሎ ወደሰዎች ተሽጋግሯል የሚባለው የቺምፓዚዎች ቫይረስ በእንግሊዝኛ (Simian Immunodeficiency Virus – SIV) ተብሎ የሚታወቀ ነው። እንዴት ከቺምፓዚዎች ወደ ሰዎች እንደተሸጋገረ የተለያዩ መላ ምቶች አሉ አንዳንዴም አከራካሪ ወይም አወዛገቢም ናቸው። እንግዲህ አንድ በሳይንሳዊ ጥናት የሚታወቅ ነገር ቢኖር ምእራባውያን ሳይንቲስቶች ወደ ምዕራባዊ አፍሪካ በመሄድ የነዚህን ቺምፓዚዎች አይነ ምድር በመሰብሰብ በውስጥ የተገኘውን ቫይረስ የዘር ሰንሰለት በሚመረምሩበት ጊዜ አጠቃላይ ሁኔታው በሰዎች ላይ ከፍተኛ ችግር ከሚያስከትለው የኤች አይ ቪ ቫይረስ ጋራ ቀጥታ ተመሳሳይ ሆኖ መገኘቱ ነው። በእንግሊዝኛ Molecular dead ringer ነው ያሉት። መቼም ይሄ የሌላ ጊዜ ርዕስ ይሆናል።

ከቺምፓዚዎች ውጭ ደግሞ ዝንጀሮዎች ተመሳሳይ ቫይረስ አላቸው። ከዝንጀሮዎችም ቢሆን በተለይ ሱቲ ማንጋቢ የሚባል ዝንጀሮ ዝርያ የኤች አይ ቪ የመሰለ የራሱ ቫይረስ እንዳለው ይታወቃል። እንዳውም ወደሰዎች የመጣው ቫይረስ ከቺምፓዚዎች ሳይሆን ከዝንጀሮዎችም ነው የሚባል ሁኔታ አለ።

ወደ ሚስተር ብራውን ስንመለስ ድመቶች የራሳቸው ቫይረስ አላቸው በእንግሊዝኛው አጠራር (Feline Immunodeficiency Virus or FIV) ተብሎ ይታወቃል። በዚህ ቫይረስ የሚለከፉት ድመቶች ዱር ወይም ውጭ አዳሪዎች ናቸው ብዙ ጊዜ በንክሻ ነው የሚታለለፈው የሚባለው እንደሰው ኤች አይ ቪ ቫይረስ አዝግሞ ነው የኤይድስ በሽታ የሚያስከትለው። እኔም ነርሷን እንዴት ሊይዘው ቻለ ብዬ ጠይቄ ነበር። ድመቱን ከመጠለያ እንደገዛቸው ነገረችኝ። እንግዲህ ቤት ውስጥ ያላደገ ወይም ቤትየለሽ ነበር ማለት ነው። አመንዝራ ይሆን ብለን መሳሳታችን አልቀረም።

በላሞች ላይ የሚገኝ እምብዛም በብዛት የማይታይ ደግሞ (Bovine immunodeficiency Virus or BIV) ተብሎ የሚጠራ አለ

እንደ ከብቶቹ ባይሆንም በጎሽ ደግሞ የራሳቸው የሰውነት መከላከያ ቅስምን የሚሰብርና ለሌሎች በሽታዎች አጋልጦ የሚሰጥ (Visna virus) ተብሎ የሚጠራ ቫይረስ አላቸው። በሰውነታቸው ውስጥ የተለያዩ ክፍል በሚያጠቃበት ጊዜ ሌላ የተለያዩ ስም ይኖረዋል።

ሌላው ጥያቄ ደግሞ ውሾች የራሳቸው የሆነ አንደ ኤች አይ ቪ አይነት ቫይረስ አላቸው ወይ ነው። ማለትም (Canine immunodeficiency virus) እህ! እዚህ ላይ ወራጅ አለ ቢባል ይሻላል። በአንድ ጠናት የውሾች ደም ተምርምሮ የተለያዩ ኤች አይ ቪ ቫይረስ የሚመስሉ ፕሮቲኖች ቢኖሩም የራሳቸው የተለየ አንደ ድመቶች አይነት ቫይረሶች የላቸውም አስከሚታውቀው ድረስ ማለት ነው። እንግዲህ መፍረድ ከተፈለገ ድመቶች አመንዝራ ናቸው ማለት ነው?

ልባችሁ የሚሰተር ብራውንን ነገር እንደሚያንሰላስል እርግጠኛ ነኝ። ሚስተር ብራውን አንድ ቀን ተሻለው ሌላ ቀን ደግሞ ደክሞ ምግብ በከንድ መርፌ እየወሰደ ነው እየተባለ ሪፖርቱ በየጊዜው ለምትደውለው ባለቤቱ ይነገራታል። በዚያው ልክ ግን ክፍያው ወይም ወጭ እየጨመረ ሄደ። በመጨረሻም ነርሷ መወሰን ነበረባት። ውሳኔው እንግዲህ ወጭውን ሰላልቻልኩ አሰናብቱልኝ ነበር። እኔ ግን የአይን ምስክር ነኝ። ይህን ውሳኔ ስትሠጥ በጣም ተጨንቃ ነበር። አሜሪካኖች ውሾችና ድመቶቻቸውን እንዴት እንደሚወዱ ካወቃችሁ የሴትዮዋ መጨነቅ አያስገርምም። በነርሷ ውሳኔ መሰረት ድመቱ በእንስሳት ህኪሞች እርደታ ህይወቱ እንዲያልፍ ተደረገ። ከዚያ በሁዋላ እኔም ሆነ ነርሷ ስለ ሚስተር ብራውን አንስተን አናውቅም። የሚሰተር ብራውን ነብስ ይማር!

በነገራችን ላይ ኤይድስ የሚያመጣው የድመቶች ቫይረስ በመላው አለም ተሰራጭቶ እንደሚገኝ ይታወቃል።

